

MMFS 10.60

Mayıs 2022

İş Sağlığı ve Güvenliği- Mayın Temizleme Olaylarının Raporlanması ve Soruşturulması

Türkiye Cumhuriyeti Milli Mayın Faaliyet Otoritesi

Millî Savunma Bakanlığı

Millî Mayın Faaliyet Merkezi Dairesi Başkanlığı

Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumu Genel Müdürlüğü Yerleşkesi

Döğol Caddesi No:4 Anadolu Meydanı (Tandoğan)

06330 Yenimahalle / Ankara/TÜRKİYE

E-posta: mafam@msb.gov.tr

Tel: 0 (312) 4025430-31-32-33

Faks: 0 (312) 2131826

(Web: <http://mafam.msb.gov.tr>)

Uyarı

Bu doküman, kapak sayfasında belirtilen tarihten itibaren yürürlüktedir. Milli Mayın Faaliyet Standartları (MMFS) sürekli gözden geçirme ve revizyona tabi olduğundan, kullanıcılar dokümanın durumunu doğrulamak için, MAFAM İnternet sitesine (<http://mafam.msb.gov.tr>) başvurmalıdır.

Telif Hakkı

Bu doküman, bir Milli Mayın Faaliyet Standardıdır (MMFS) ve telif hakları MAFAM'a aittir. Bu doküman veya bir kısmı, MAFAM'ın önceden yazılı izni olmaksızın, hiçbir biçimde veya vasıta ile ve başka amaçlarla kopyalanamaz, saklanamaz veya iletilemez.

Bu doküman satılmaz.

Türkiye Cumhuriyeti Milli Mayın Faaliyet Otoritesi

Millî Savunma Bakanlığı

Millî Mayın Faaliyet Merkezi Dairesi Başkanlığı

Makina ve Kimya Endüstrisi Kurumu Genel Müdürlüğü Yerleşkesi

Döğol Caddesi No:4 Anadolu Meydanı (Tandoğan)

06330 Yenimahalle / ANKARA

E-posta: mafam@msb.gov.tr

Tel: 0 (312) 4025430-31-32-33

Faks: 0 (312) 2131826

(Web: <http://mafam.msb.gov.tr>)

MMFS-Mayıs 2022

Tüm hakları saklıdır.

İçindekiler

İçindekiler.....	iii
Önsöz	iv
Giriş.....	v
1. Kapsam.....	1
2. Referanslar.....	1
3. Terimler, tanımlar, kısaltmalar	1
4. Olay raporlama ve soruşturma gerekleri	1
4.1. Olaylar.....	1
4.1.1. Genel gerekler.....	1
4.1.2. Olay raporlama.....	2
4.1.2.1.Mayın temizleme olayı ilk raporu.....	2
4.1.2.2.Mayın temizleme olayı ayrıntılı raporu	2
4.1.3. Raporlama usulleri.....	3
4.2. Resmi soruşturmalar	3
4.2.1. Genel gerekler	3
4.2.2. Soruşturma usulleri.....	4
4.3. Raporlama ve yayma.....	5
5. Sorumluluklar	5
5.1. Milli Mayın Faaliyet Otoritesi (MMFO)	5
5.2. Mayın temizleme kuruluşları.....	6
5.3. Mayın temizleme çalışanları.....	6
EK-A Referanslar.....	7
EK-B Mayın temizleme olayı raporlama usulleri örneği.....	8
EK-C Mayın temizleme olayı soruşturulması SUT örneği.....	18
Değişiklik kaydı	24

Önsöz

İnsani mayın temizleme programları için uluslararası standartlar, ilk olarak Temmuz 1996'da Danimarka'da yapılan uluslararası teknik konferansta çalışma Sınıfları tarafından önerilmiştir. Mayın temizlemenin tüm yönleri için ölçütler belirlenmiş, standartlar önerilmiş ve "temizleme" için evrensel bir tanım üzerinde uzlaşmıştır. 1996 yılı sonlarında, Danimarka'da önerilen ilkeler, Birleşmiş Milletler (BM) öncülüğündeki bir çalışma Sınıfı tarafından geliştirilmiş ve İnsani Mayın Temizleme Faaliyetleri için Uluslararası Standartlar hazırlanmıştır. Birinci baskı, Mart 1997'de BM Mayın Eylem Servisi (UNMAS) tarafından yayımlanmıştır.

Bu ilk standartların kapsamı, başta Patlayıcı Mühimmat Risk Eğitimi (PAMRE) ve mayın mağdurlarına yardımcı olmak üzere mayın faaliyetinin diğer bileşenlerini içerecek ve operasyonel usuller, uygulamalar ve normlarda yapılan değişiklikleri yansıtacak şekilde genişletilmiştir. Standartlar yeniden geliştirilmiş ve Uluslararası Mayın Faaliyet Standartları (IMAS) adını almıştır.

Birleşmiş Milletler, standartların geliştirilmesi ve sürdürülmesi dâhil olmak üzere, mayın faaliyet programlarının etkili biçimde uygulanması ve teşvik edilmesinden genel olarak sorumludur. Bu bağlamda UNMAS, Birleşmiş Milletler bünyesinde, IMAS'ın geliştirilmesi ve sürdürülmesinden sorumlu olan ofistir. IMAS, Cenevre Uluslararası İnsani Mayın Temizleme Merkezi'nin desteğiyle hazırlanmıştır.

IMAS'ı hazırlama, gözden geçirme ve revize etme çalışmaları, uluslararası kuruluşlar, devlet kurumları ve sivil toplum kuruluşlarının desteğiyle, teknik komiteler tarafından yürütülmektedir. Her standardın en son versiyonu, teknik komite çalışmaları hakkında bilgiler ile birlikte, <http://www.mineactionstandards.org/> sitesinde bulunmaktadır. Gelişen mayın faaliyet normları ve uygulamalarını yansıtmak ve uluslararası düzenlemeler ve gereklerde meydana gelen değişiklikleri dâhil etmek amacıyla, IMAS asgari olarak üç yılda bir gözden geçirilmektedir.

1 nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi 342'nci maddesi kapsamında Türkiye Cumhuriyeti sınırları dâhilinde ve görevlendirilmesi halinde yurt dışında gerçekleştirilmesi planlanan insani maksatlı mayın ve/veya patlamamış mühimmat temizliğine yönelik faaliyetler ile Millî Mayın Temizleme Standartlarını hazırlamak/güncel bulundurmaktan Millî Mayın Faaliyet Merkezi (MAFAM) D.Bşk.lığı sorumludur.

Birleşmiş Milletler tarafından hazırlanan uluslararası standartlar ışığında Millî Mayın Faaliyet Standartları (MMFS) oluşturulmuştur.

Giriş

Mayın temizleme olaylarının açık, kapsamlı, zamanında olarak raporlanması ve soruşturulması ihtiyacı, mayın faaliyet yönetiminin temel bir parçasıdır. Soruşturmanın amacı problemleri veya mayın temizleme sürecinin güvenliğini ve kalitesini geliştirecek imkânların tespitidir.

Mayın faaliyet programlarının etkili yönetimi ve denetimi, zarar görme ihtimalini azaltacaktır. Ancak mayın temizleme olaylarının vuku bulma potansiyeli her zaman olacaktır. Zarar ihtimalinin en düşük gerçekçi seviyelere düşürülmesinin sağlanmasında, mayın faaliyetindeki her seviyedeki yöneticilerin yasal ve ahlaki yükümlülükleri bulunmaktadır. Etkili raporlama ve mayın temizleme olaylarının ayrıntılı soruşturulması, bu hedefe ulaşmada önemli bir rol oynayabilir. Açık ve erişilebilir bir formatta toplanan bilgi, acil durum müdahalesine yardımcı olmaya, mayın temizleme sürecinin geliştirilmesine ve gelecek mayın temizleme kazalarının olma olasılığının düşürülmesine katkı sağlayacaktır.

Bu standardın amacı, mayın temizleme olaylarının raporlanmasında ve soruşturulmasındaki asgari gerekler hususunda özellikler ve rehberlik sağlamaktır.

İş Sağlığı ve Güvenliği - Mayın Temizleme Olaylarının Raporlanması ve Soruşturulması

1. Kapsam

Bu MMFS, mayın temizleme olaylarının raporlanmasında ve soruşturulmasındaki asgari gerekler hususunda Milli Mayın Faaliyet Otoritesi'ne (MMFO) ve mayın temizleme kuruluşlarına özellikler ve rehberlik sağlar. Daha geniş çaptaki mayın temizleme, toplumuna yarar sağlayacak derslerin alınmasında yardımcı olacak olan mayın temizleme olaylarının sınıflandırılması için tanımları içerir.

Bu standart sadece mayın temizleme çalışma sahasında meydana gelen olayların raporlanması ve soruşturulmasında geçerlidir. İş yerinden uzakta meydana gelen olaylarda ise geçerli değildir (aşağıdaki terimler, tanımlar ve kısaltmalara bakınız). Ayrıca, ulusal ilke veya gereklerin sağlanması için yapılan soruşturmalarda da geçerli değildir.

2. Referanslar

Referanslar listesi EK-A'da verilmiştir. Referanslar, bu standartta atıf yapılan ve bu standardın hükümlerinin bir parçasını oluşturan önemli dokümanlardır.

3. Terimler, tanımlar, kısaltmalar

MMFS 10.60 standartlar serisinde kullanılan tüm terim ve tanımlara ilişkin sözlükçe, MMFS 04.10'da verilmektedir.

“**Kaza**” terimi, zararlı neticelenen istenmeyen bir olayı ifade eder.

“**Olay**” terimi, bir kaza olmasına yol açan veya açma potansiyeline sahip bir durumu ifade eder.

“**Mayın temizleme olayı**” terimi, mayın temizleme işyerinde, patlamamış bombacık tehlikesi dâhil Mayın / Harp Kalıntısı Patlayıcı (HKP) tehlikesini içeren bir olayı ifade eder.

“**Mayın olayı**” terimi, mayın temizleme işyerinden uzakta, Mayın/HKP tehlikesini içeren bir olayı ifade eder.

4. Olay raporlama ve soruşturma gerekleri

4.1. Olaylar

4.1.1. Genel gerekler

Aşağıdaki olaylar MMFO'ya raporlanacaktır:

a. Bir Mayın/HKP veya patlayıcıların bir mayın temizleme çalışanına, ziyaretçisine veya mayın temizleme çalışma sahasındaki bölgesel toplumun bir üyesine zarar verdiği bir kaza,

b. Bir Mayın /HKP veya patlayıcıların bir mayın temizleme çalışma sahasındaki teçhizat veya mala zarar verdiği bir olay,

c. Zararın Mayın/HKP'den olduğu fark etmeksizin, daha önceden temizlenmiş, temiz olarak işaretlenmiş veya kaydedilmiş bir arazide Mayın/HKP'nin bulunması,

ç. Mayın temizleme işçilerinin, ziyaretçilerin veya bölgesel toplumun belgelenmiş çalışanlara verilen teçhizatın kusurları dahil olmak üzere, standartların uygulanmasının veya Standart Uygulama Talimatının (SUT) sonucunda kabul edilemez bir riskle karşı karşıya kaldığı durumlar,

d. Sonucuna veya sebebine bakmaksızın, bir mayın temizleme çalışma sahasında bir Mayın/HKP veya patlayıcıların tüm planlanmamış patlamaları,

e. Kazazedenin bir uzman tıbbi merkezine tedavi için acil tahliyesini gerektiren, mayın temizleme çalışma sahasında bir Mayın/HKP veya patlayıcı ilgili olmayan kaza (Bu kazalar usullerde veya teçhizatı kusurlara işaret ediyor olabilir.).

Teçhizatın, standartların veya onaylanmış SUT'un eksikliklerini vurgulayan veya yeni şekillerde tehlikenin varlığını belirten raporlar alan otoriteler, aynı teçhizatı kullanan, aynı standart veya SUT'u uygulayan veya aynı yeni tehlikelerle karşılaşması muhtemel olan mayın temizleme kuruluşlarına genel bir uyarı yayımlayacaktır.

Not: MMFO, bir Mayın/HKP kazasını çevreleyen tüm şartları, toplumun risk alma davranışlarını değerlendirme açısından konunun bütününe kapsayan soruşturmayı gerekli görebilir. O zaman bu durum, onların belirli bir Patlayıcı Mühimmat Risk Eğitimi (PAMRE) mesajının veya programının değerini daha iyi değerlendirmelerini sağlayacaktır.

4.1.2. Olay raporlama

Mayın temizleme olayı raporları iki şekilde olacaktır. Bir tane mayın temizleme olayı ilk raporu ve bir tane mayın temizleme olayı ayrıntılı raporudur.

4.1.2.1.Mayın temizleme olayı ilk raporu

Mayın temizleme olayı ilk raporu iki kısımdan oluşur: Normalde telsiz veya telefonla verilen, en hızlı şekilde yapılan veya çoğunlukla kopyalama, elektronik posta ile yazılan tam mayın temizleme olayı şeklindedir. Mayın temizleme olayı ilk raporu, MMFO'nun acil duruma müdahale ile yardımcı olmasına ve eğer gerekiyorsa öngörülmemiş tehlike veya standartların, SUT'un veya teçhizatın uygulanmasında diğer mayın temizleme kuruluşlarına gerekli bilgiyi sağlar.

4.1.2.2.Mayın temizleme olayı ayrıntılı raporu

Mayın temizleme olayı ayrıntılı raporu, olaya karışan mayın temizleme kuruluşu tarafından yapılan bir iç soruşturmanın sonucudur. Rapor, bir iç Soruşturma Memuru (SM) tarafından tamamlanacaktır. Ancak bu kişi olaya doğrudan karışmış bir kişi olmayacaktır. Rapor, olaya karışan mayın temizleme kuruluş tarafından başlatılacak ve kazadan sonra mümkün olduğunca çabuk bir sürede (normalde 7 takvim günü içinde) tamamlanacaktır. Mayın temizlemeye ilişkin olmayan kazalar durumunda, mayın temizleme olayı ayrıntılı rapor gerekleri, MMFO tarafından somut olay esasıyla belirlenecektir.

4.1.3. Raporlama usulleri

Mayın temizleme olayı raporlama usullerinin bir örneği EK-B'dedir (Mayın temizleme olayı ilk raporu ve mayın temizleme olayı ayrıntılı raporu için örnek formatları içerir.).

4.2. Resmi soruşturmalar

4.2.1. Genel gerekler

Mayın temizleme olayı resmi soruşturmasının amacı, problemlerin ve mayın temizleme sürecinin güvenliğini ve kalitesini arttıracak imkânların tespit edilmesidir. Bu, ne bir ceza soruşturmasıdır ne de şu anki ya da gelecekteki sigorta hak taleplerinin değerlendirilmesinde yardımcı olacak bir soruşturmadır. Doğal olarak, mayın temizleme kuruluşlarının tüm çalışanları olayı çevreleyen koşullarla ilgili tam ve doğru bilgi vermeleri, benzer olayların olmasının önüne geçmede yardımcı olabilecek usullerin geliştirilmesindeki yöntemler hakkında fikirlerini sunmaları konusunda cesaretlendirilmelidir.

Aşağıdaki olaylar uygun nitelikte ve deneyimli bir üçüncü şahıs tarafından resmi soruşturmaya tâbi tutulmalıdır:

- a. Yaralanma veya ölümle sonuçlanan bir mayın temizleme kazası,
- b. Bir mala zararlı sonuçlanan bir mayın temizleme olayı,
- c. Halkın bir üyesinin önemli bir tazminat hak iddia etmesi ile sonuçlanan bir mayın temizleme olayı,
- ç. Önemli bir hasara yol açan büyük bir olayı içeren bir mayın temizleme olayı,
- d. Daha önceden temizlenmiş, temizlenmiş olarak kaydedilmiş veya temizlenmiş olarak işaretlenmiş bir alanda bir Mayın/HKP kaleminin tespit edilmesini içeren bir mayın temizleme olayı,
- e. Mayın temizleme işçilerinin, ziyaretçilerin veya bölgesel toplumun belgelenmiş çalışanlara verilen teçhizatın kusurları dâhil olmak üzere, standartların uygulanmasının veya Standart Uygulama Talimatının (SUT) sonucunda kabul edilemez bir riskle karşı karşıya kaldığı durumlar,
- f. Bir mayın temizleme çalışma sahasında bir Mayın/HKP veya patlayıcıların planlanmamış patlamalarını içeren bir mayın temizleme olayı,
- g. Medyanın veya basın dikkatini çekebilecek bir mayın temizleme olayı,
- ğ. MMFO tarafından gerekli görüldüğü takdirde, kazazedenin bir uzman tıbbi merkezine tedavi için acil tahliyesini gerektiren, mayın temizleme çalışma sahasında Mayın/HKP veya patlayıcı ile ilgili olmayan kazadır.

Not: Davranış değişimi analizi amaçlarıyla operasyonel bilgi toplamak veya sivil kazaların rastgele örneklenme soruşturması olarak Mayın/HKP olayları, resmi soruşturmaya tâbi tutulabilir. Bu soruşturmalar muhtemelen ulusal bir düzeyde yönetilmesi ve uygun nitelikte, deneyimde bir üçüncü şahıs tarafından yapılması gerekecektir.

4.2.2. Soruşturma usulleri

Bir mayın temizleme olayı resmi soruşturması, soruşturmanın üç seviyesini içerebilir, bir Soruşturma Kurulu (SK), bağımsız soruşturma ve bir iç soruşturma. EK-C'ye Lahika 1, resmi soruşturmada uygun bir seviye seçmede bir rehber içerir.

SK ve bağımsız soruşturmalar MMFO tarafından, soruşturmayı yapacak personeli atayan Görev Tanımı (GT) yayınlanarak başlatılır. EK-C'ye Lahika 2'de bağımsız bir soruşturma veya SK için GT örneği vardır.

İç soruşturmalar sadece küçük doğa olayları için yapılır ve normalde mayın temizleme olayı ayrıntılı raporu bu soruşturmayı içerir. Mayın temizleme olayı ayrıntılı raporlar, uygun tüm olaylar için (bakınız yukarıdaki madde 4.1.1.) mayın temizleme kuruluşları tarafından, MMFO'ya atıfta bulunmadan başlatılır. Bir SK veya bağımsız soruşturmanın gerektiği durumlarda, bir mayın temizleme olayı ayrıntılı raporu, resmi soruşturma raporunun bir parçasını oluşturmalıdır.

Eğer gerekli görülürse, MMFO GT'yi bir mayın temizleme kuruluşuna iç soruşturma için verebilir. Eğer bu olursa, bu iç soruşturma, mayın temizleme olayı ayrıntılı raporunun yerine geçer.

Resmi soruşturmayı başlatan otorite, şunları sağlamalıdır:

- a. Soruşturmanın bir an önce başlamasını,
- b. Resmi soruşturmayı yapmak için seçilen personelin olay ile hiçbir ilgisinin olmamasını ve soruşturma için gereken, GT'de belirtilen gerekenleri karşılamak için gereken nitelik, deneyim ve becerilere sahip olmasını,
- c. Resmi soruşturmada ve soruşturma altındaki mayın temizleme işlemlerinin geliştirilmesi hususundaki tavsiyelerin oluşturulmasında yardımcı istenebilecek mayın temizleme kuruluş(lar)ına GT'nin sağlanmış olmasını,
- ç. SK veya soruşturma memuru tarafından izin verilene kadar, değerli bilgilerin kaybolmasının önüne geçmek için olay sahasının olabildiğince çok korunmasını,
- d. Olay sahasının hemen çekilmiş fotoğrafları,
- e. İstisnai durumlar olmadığı sürece, soruşturma raporunun zamanında ve tam, açık, özlü ve doğru bir şekilde (sonuçları ve gelişme için tavsiyeleri içeren) teslim edilmesini sağlayacaktır.

Not: SK'ler, mayın faaliyet programı içerisinde üst düzey veya teknik yönetimin en az üç uygun nitelikte ve deneyimli üyesini ihtiva edecektir. Asıl üye MMFO/MFM'den, bir üye üçüncü şahıs bir mayın temizleme kuruluşundan (örneğin MFM veya eğitim veya denetleme kuruluşu vb.) ve bir üye de olaya karışan ilgili kuruluştan olmalıdır. Ancak bu kişi olaya doğrudan karışmış birisi olmayacaktır.

Not: Bağımsız soruşturma, MMFO/MFM tarafından tayin edilen uygun nitelikteki ve deneyimdeki bir Bağımsız Soruşturma Memuru (BSM) tarafından yapılacaktır.

Not: İç soruşturma uygun nitelikte ve deneyimde olan, ilgili mayın temizleme kuruluşunun bir üyesi tarafından yapılacak ancak bu kişi olaya doğrudan karışmış birisi olmayacaktır.

Mayın temizleme olayı soruşturma SUT'un bir örneği EK-C'dedir.

4.3. Raporlama ve yayma

Aşağıdaki bilgiler geniş çapta yayılmalıdır:

- a. Olayda ve olaydan doğan hasarda payı olan durumlar,
- b. Soruşturma sırasında toplanan bilgilerin bir analizi,
- c. Soruşturmanın bulgularıdır (yani, soruşturma sürecinde varılan sonuçlar ve tavsiyelerdir.).

MMFO veya onun adına çalışan kuruluş, mayın temizleme olaylarında bilgiyi paylaşacaktır.

5. Sorumluluklar

5.1. Milli Mayın Faaliyet Otoritesi (MMFO)

MMFO veya onun adına çalışan kuruluş:

- a. Mayın temizleme olaylarının raporlanması ve soruşturulması için usuller oluşturacak ve sürdürecektir (Bu usuller bu standarda ve diğer ilgili standartlara ve ulusal düzenlemelere dayalı olmalıdır.),
- b. Bu standarda uygun olarak mayın temizleme olaylarının araştırılması için personel atayacak,
- c. Tüm soruşturma raporlarını, ülkede çalışan tüm mayın temizleme kuruluşlarına ve diğer paydaşlarla paylaşacak,

Not: Bu bilgiler kamuoyu ile ancak resmi soruşturma bittikten sonra paylaşılabilir. Tıbbi sonuçların resmi soruşturma bulguları üzerinde bir şüpheye yol açtığı durumlarda, MMFO soruşturmayı tekrar açacak ve bu yeni kanıtı dikkate alacaktır.

5.2. Mayın temizleme kuruluşları

Mayın temizleme kuruluşları:

- a. Bildirilmesi zorunlu tüm mayın temizleme olaylarını MMFO'ya zamanında bildirecek,
- b. Olayın meydana geldiği sahanın o anki fotoğraflarını çekecek ve saha, SK veya soruşturma memuru tarafından soruşturulup serbest bırakılana kadar korunacak,
- c. Olay soruşturma personelinin erişimini sağlayacak ve eğer gerekiyorsa onlara yönetsel destek sağlayacak,
- ç. Çalışma sahasının orijinal kayıtlarını, SUT'u, eğitim kayıtlarını ve telsiz kaydını soruşturma için hazır hale getirecek,
- d. Mayın temizleme olayını soruşturmak için atanan elemanlara yardımcı olacaktır.

5.3. Mayın temizleme çalışanları

Mayın temizleme çalışanları:

- a. Mayın temizleme olaylarının önüne geçmek için oluşturulan uygun standartları ve SUT'u uygulayacak,
- b. Teçhizat, eğitim ve usullerde fark edilen eksiklik mevcutsa bildirecek,
- c. Bildirilmesi zorunlu olayları vakit kaybetmeksizin bildirecek,
- ç. Olayların soruşturulmasına yardımcı olacaktır.

EKLER :

EK-A Referanslar

EK-B Mayın temizleme olayı raporlama usulleri örneği

EK-C Mayın temizleme olayı soruşturulması SUT örneği

EK-A **Referanslar**

Aşağıdaki dokümanlar, bu metinde atıf yoluyla bu standardın bir parçası haline gelen hükümler içermektedir. Tarih taşıyan referanslar için, bu yayımların sonraki değişiklikleri veya revizyonları geçerli değildir. Ancak, standardın bu bölümüne dayalı olan anlaşmaların tarafları, aşağıda belirtilen dokümanların en son versiyonlarını uygulama imkânlarını araştırmaya teşvik edilmektedir. Tarih taşımayan referanslar için, atıf yapılan dokümanın en son baskısı geçerlidir. ISO ve IEC üyeleri, halihazırda yürürlükte olan ISO ve EN sicil kütüklerini muhafaza etmektedir.

a. MMFS 04.10 Mayın Faaliyet Terim, Tanım ve Kısaltmaları Sözlüğü

Bu referansların en son versiyonu/baskısı kullanılmalıdır. MAFAM, bu standartta kullanılan tüm referansların kopyalarını muhafaza etmektedir. MMFS standartlarının en son versiyonu/baskısına ilişkin sicil kütüğü MAFAM tarafından tutulmaktadır ve <http://mafam.msb.gov.tr/> adresinde bulunan MMFS İnternet sitesinden erişilebilir. MMFO, işverenler ve ilgili diğer kurum ve kuruluşlar, mayın faaliyet programlarına başlamadan önce bunların kopyalarını elde etmelidir.

EK-B

Mayın temizleme olayı raporlama usulleri örneği

Başlık: Mayın temizleme olayı raporlama usulleri	No: MMFS 10.60	Tarih:		
Niyet: Mayın temizleme olaylarının, acil durum müdahalesinde yardımcı olmak için gereken bilgileri sağlayan şekilde etkili ve doğru raporlanması ve soruşturma usullerinin başlatılması.	İşlem kullanıcıları:	Operasyon Yöneticisi		
	İşlem sahibi:	Operasyon Başkanı		
Süreç Tanımı	Sorumluluk			
	Çalışma saha yöneticisi	Mayın temizleme kuruluşu	MMFO/MFM	Diğer otorite
Mayın temizleme olayı Mayın temizleme kuruluşunun acil durum müdahale planı SUT'unu ve olay sahası koruma SUT'unu uygula.				
Veri topla ve olay ilk raporunu hazırla Olay ilk raporuna eklenen bilgilerin bir örneği için EK-B Lahika 1'e bakınız.				(bkz. Not 1)
Olay ilk raporunu sun (iki kısım) İlk bildirim anahtar bilgiler ile telsiz veya telefon ile sun, kopya veya elektronik posta yoluyla yazılı olarak devam et.				
Olay kabul edilemez bir risk teşkil ediyor mu? a. Öngörülmemiş bir tehlike gibi (mayınlamada veya bubi tuzağı kurmada yeni teknik veya düzenek mi kullanıldı)? veya b. Teçhizatın kusurlu olduğu çalışanlara yayınlanan belgelenmiş standartlarda veya onaylanan SUT'da var mı?				
Genel uyarı mesajı yola. Aşağıdaki not 2'ye bakınız. Genel uyarı mesajı öngörülmemiş tehlikeye (mayınlamada veya bubi tuzağı kurmada yeni teknik veya düzenek kullanımı) veya standartların, SUT'un veya teçhizatın uygulanmasına karşı dikkatli olunması hususunda bilgilendirilecektir.				
Dış bir resmi soruşturma gerekli mi? Karar verme sürecinde rehberlik için EK-C'nin Lahika 1'ine ve aşağıdaki not 3'e bakınız.				
Olay ayrıntılı raporunu sun. Olay ayrıntılı raporunu oluştur ve sun. EK-B'nin Lahika 2'sine bir mayın olayı ayrıntılı raporu örneği için bakınız.				
Bir soruşturma kurulu (SK) veya dışarıdan soruşturma memuru ata Resmi bir soruşturmada görev tanımı örnekleri için EK-C'nin Lahika 2'sine bakınız.				
Olayı soruştur Mayın temizleme kuruluşu resmi soruşturmada yardımcı olacaktır.				
Not 1: Polise veya diğer milli otoritelere gerektiği gibi veya uygun olduğu şekilde sun. Not 2: Aynı teçhizatı, standartları veya SUT'u uygulayan ya da aynı yeni tehlikeyle karşılaşma ihtimali olan tüm mayın temizleme kuruluşlarına Not 3: Eğer MMFO/MFM, gereken tek şeyin resmi soruşturma olduğuna karar verirse, o zaman olay ayrıntılı rapor bu soruşturmayı içermelidir.	Dokümanlar		(Çoklu)	
	Süreç		Karar	
	Çoklu sorumluluk bağlayıcı		Bağlayıcı	

EK-B Lahika-1

Mayın temizleme olayı ilk raporu örneği

Kimden: Mayın temizleme kuruluşunun adı (Bkz. Not1). Rapor tarih ve zaman (Bkz. Not2)

Kime : MMFO/MFM program adı

Konu : Mayın Temizleme Olayı İlk Raporu

1. Kuruluşun alt ünitesi, arazi ofisi/proje numarası, tim adı/numarası
2. Konum (il, ilçe, köy, görev no)
3. Olayın tarihi ve zamanı
4. Kazazede(leri)nin şunları içeren ayrıntıları:
  - a. İsmi veya kaza kimlik numaraları (CIN) (Bkz. Not 3 ve 4)
  - b. Yaralanmaların tarifi (Bkz. Not 5)
  - c. Verilen tedavi
  - ç. Kazazede(lerin)nin şu anki durumu
5. Tahliye yöntemleri, güzergâhları, durakları ve tahmin edilen varış süreleri
6. Zarar gören teçhizat/tesis/altyapıların listesi (Bkz. Not 6)
7. Olayın nasıl olduğunun tarifi (Bkz. Not 7)
8. Anahtar personelin iletişim bilgileri (Bkz. Not 8)
9. Şunları içeren diğer bilgiler: (Bkz. Not 9)
  - a. Olay temizlenmiş, güvenli veya kirli alanda mı oldu?
  - b. Düzenek tipi (eğer biliniyorsa)
10. Diğer ilgili bilgiler. (Bkz. Not 9 ve 10.)

Not 1: Bilgiler telsiz veya telefon ile öğrenilir öğrenilmez gönderilmelidir. Mayın temizleme olayı ilk raporunun tam hali (tüm bilgileri içeren) daha sonra bir kopya veya elektronik posta yoluyla, mümkün olan en kısa sürede gönderilir. Bundan sonra telsiz veya telefon ile raporun gönderildiği mesajı bildirilmelidir. Raporların teslim zamanları MMFO tarafından belirlenir.

Not 2: Raporların (ilk rapor ve tam mayın temizleme olay raporu) gönderildiği tarih ve zamandır.

Not 3: CIN, çalışma sahası üzerinde çalışan her bir mayın temizleme çalışanına ayrılmış bir sayıdır. Telsiz ile isimlerin gönderilmesinin uygun olmadığı durumlarda CIN kullanılır.

Not 4: Mayın temizleme çalışanları için, adı (veya CIN), cinsiyeti ve görevi (yani, mayın temizleyici, tim lideri, keşifçi vb.) dâhil edin. Mayın temizleyici olmayan çalışanlar için yaralanan kişinin veya temas noktası olabilecek bir kişinin iletişim bilgilerini ekleyin. Mayın temizleyici olmayan çalışanların iletişim bilgilerinin ilk raporla gönderilmesi gerekmez ancak yaralanmış mayın temizleyici olmayan bir çalışanın iletişim bilgilerinin gönderilmesi gerekir.

Not 5: Her bir kazazedenin yaralanmalarının isimlerine veya CIN'lerine göre ayrı bir şekilde belirterek listeleysin.

Not 6: Zarar gören teçhizatları, tesisleri veya altyapıyı, hasarın boyutunun kısa bir açıklamasını içerecek şekilde ve uygunsa sahiplerinin iletişim bilgilerini ve isimlerini listeleysin.

Not 7: Olayın nasıl vuku bulduğunu kısaca açıklayın. Temizlenmiş alanda bulunan bir Mayın/HKP durumunda, standartlar veya SUT'da bir aksaklık veya teçhizat aksaklığı, Mayın/HKP'nin nasıl bulunduğu veya aksaklığın nasıl olduğuna ilişkin ayrıntıları içermelidir.

Not 8: Mayın temizleme olayında acil müdahalenin ve soruşturma faaliyetlerinin koordinasyonundan sorumlu olan kişi(ler)nin, örneğin Çalışma Sahası Şefi ve Operasyon Müdürü, iletişim bilgilerini verin. Uygun olduğu gibi telsiz çağrı işaretleri veya telefon numaraları verin.

Not 9: Olayı çevreleyen koşullarla ilgili olabildiğince çok bilgi, özellikle de bulunan yeni bir düzenek veya teçhizatların, bir standardın veya SUT'un kusurları hususunda genel uyarı gönderme gereği hakkında karar vermede yardımcı olabilecek bilgileri verin.

Not 10: Tamamlanmış mayın temizleme olayı ilk rapor teslimi, olaya ilişkin bilgi toplama ve analiz etme çabalarından ötürü geciktirilmemelidir.

EK-B Lahika-2

Mayın temizleme olayı ayrıntılı raporu örneği

Kimden: Mayın temizleme kuruluşunun adı. (Bkz. not 1,2 ve 3.) Rapor Teslim Tarihi:

Kime: MMFO/MFM, program adı.

Konu: Mayın Temizleme Olayı Ayrıntılı Raporu

Referanslar:

- A. Mayın temizleme olayı ilk raporu (kopyası eklenmiştir.)
- B. Milli Mayın Faaliyet Standartları
- C. Mayın temizleme kuruluş SUT'u

Bölüm 1- Arka Plan (İlk rapordan bazı bilgilerin bir özetidir.)

1. Mayın temizleme kuruluşunun adı
2. Kuruluşun alt ünitesi, arazi ofisi/proje numarası, tim adı/numarası
3. Çalışma Sahası Şefinin adı
4. Olayın konumu (il, ilçe, köy, görev no)
5. Olayın tarihi ve zamanı
6. Olayın türü (Bkz. madde 4.1.1)

Bölüm 2 – Olayın Ayrıntıları

7. Konumları, zamanlamaları, mayın temizleme çalışanı (mayın temizleme timleri, MAKÖ timleri ve mekanik timler) ve ilgili tüm mayın temizleyici olmayan personeli, ilgili mayınlar, HKP veya patlayıcıları ve ilgili araçlar/teçhizatı dâhil ederek olayın nasıl olduğuna ilişkin genel bir tasvir verin. Olayı çevreleyen koşulları açıklamada yardımcı olması için bu rapora Ek olarak fotoğraflar, diyagramlar ve olay planları (yer planı ve detaylı saha planı) ekleyin. (Bkz. Not 4, 5 ve 6)

Bölüm 3 – Olay Sahası Koşulları

8. Olay sahasında olay sırasındaki koşulları, çalışma sahası yerleşimi ve işaretlemeleri, toprak, arazi, bitki örtüsü ve hava durumu cinsinden tasvir edin.

a. Çalışma sahası yerleşimi ve işaretlemeleri. Çalışma sahasının yerleşim düzenini, olayın olduğu konumdaki kontrol alanları, genel çalışma sahası işaretlemeleri ve özel çalışma sahası işaretlemelerine göre tanımlayın. Boyutları belirtin ve uygun hallerde SUT'a atıf yapın. Rapora eklenmiş olarak olay planları hakkında çalışma sahası yerleşim düzenine ilişkin ayrıntıları verin.

b. Toprak ve arazi. Zemini, toprak türü, yoğunluk veya sertlik ve nem içeriği bakımından tanımlayın. Araziyi ise, düzlük, engebeli veya tepelik olması bakımından tanımlayın. Gerekirse, eğim oranları (örneğin, 25'te 1) kullanarak azami/asgari eğimleri belirtin.

c. Bitki örtüsü. Bitki örtüsünü türü, yoğunluğu, boyutu ve kök yapısı açısından tasvir edin. Çimin/bitkinin/çalının boyu ve bitki örtüsünün kökünün maksimum boyutu gibi ebatlar verin. Köklerin iş üzerinde bir etkisi var ise belirtin ya da eğer bitki örtüsü yine de temizlenmiş veya yakılmış ise belirtin.

ç. Hava durumu. Olay olduğu sıradaki havayı tasvir edin.

9. Olay sahasının koşullarını açıklığa kavuşturmak için sahanın fotoğraflarını koyun.

Bölüm 4 – Tim ve Görev Ayrıntıları

10. Tim ayrıntıları. Mayın Arama Köpekleri (MAKÖ) veya mekanik timler dâhil olmak üzere, timin boyutu ve kompozisyonu (mayın temizleyiciler, kısım amirleri, şefler, sağlık görevlileri vb.), nitelikleri (resmi ve hatırlatıcı eğitimleri) ve deneyimleri (yapılan işlerin tipleri, yerleri, çalışma sahası koşulları ve karşılaşılan Mayın/HKP), en yakın tarihteki hatırlatma eğitimi ve işlenen konular, son ayrılma/feragat periyodları, timin en son izlenmesinin sonuçları (hem iç hem dış), ve timde bilinen her türlü problemlere ilişkin ayrıntılar verin. Timin genel hali ve olaya karışan bireylerin arasında karşılaştırmalar yapın.

11. Görev ayrıntıları. Yapılan keşif çalışmalarını (teknik ve teknik olmayan), temizlenecek alanı ve temizleme derinliğini içermesi gereken görev için temizleme planını, bulunması beklenen Mayın/HKP'lerin tipleri ve sayısı, bilinen tüm mayınlama teknikleri veya şablonları, temizlemeden sonra toprağın planlanan kullanımı, görev üzerine harcanan süre, temizlenen alanın, temizlenecek toplam alana yüzdesi cinsinden ilerleme, bulunan kalemlerin tipleri ve sayıları ve görevde karşılaşılan tüm problemleri içerecek şekilde görevin detaylarını verin.

12. Eğitim kayıtlarının, keşif raporlarının, temizleme planlarının, görev ilerleme raporlarının ve diğer mayın temizleme kuruluş veya gereken mayın temizleme çalışma sahası yönetim dokümantasyonunu kopyalarını Ek olarak dâhil edin.

Bölüm 5 – Kullanılan Teçhizat ve Usuller

13. Kullanılan teçhizat. Olayla ilgili olan sahada kullanılan teçhizatın ayrıntılarını verin. Bu, tespit teçhizatı, Kişisel Koruyucu Teçhizat (KKT), mayın temizleyicinin araçları imha teçhizatları, haberleşme teçhizatları, tıbbi teçhizat, araçlar ve mekanik teçhizat olabilir. Elektronik tespit teçhizatı için sahada test gereklerinin ayrıntılarını verin. Burada SUT'a atıfta bulunulabilir.

14. Kullanılan usuller. Olayla alakası olan kullanılan tüm usulleri kısaca gözden geçirin. Burada SUT'a atıfta bulunulabilir.

15. Çalışma rutinleri. Olay sırasında görevde takip edilen çalışma rutinleri ve personelin olay olmadan bir gün öncesinde çalıştığı saat sayısı (olayın olduğu zamanlar da dahil olmak üzere) hakkında ayrıntılar verin. Eğer çalışma rutinleri personel arası devri içeriyorsa, olaydan önce en son ne zaman devirin olduğu ve devirin neleri kapsadığı, örneğin tespit teçhizatı kontrolleri, bilgilendirme vb. hususunda detaylar verin. Burada SUT'a atıfta bulunulabilir.

Bölüm 6– İlgili Patlayıcı Tehlikeler

16. Olaya karışan tüm mayın, HKP veya patlayıcılar hakkında ayrıntı verin:

a. Bulunan maddeler (mayın veya HKP) veya kullanıldığı bilinen patlayıcılar için şu bilgileri verin:

(1) Mayın/Patlamamış Mühimmat (PAM)/ Terk Edilmiş Mühimmat (TEM) - yaygın adları,

(2) Patlayıcı düzenekler – bileşenlerin ayrıntılı tanımı (adı, tipi, boyutu veya ağırlığı) ve yapım ayrıntıları,

(3) Bilinen patlayıcılar için – kullanılan maddelerin adları, tipi, boyutu veya ağırlığı. Bulunan maddeler için ayrıca, zemin içinde/üzerinde (yani, yüzeyde mi yoksa gömülü mü, gömülü ise gömme derinliği ve yönü) ve maddeye tökez teli mi bağlanmış, komutla mı patlatılıyor yoksa bubi tuzaklı mı,

b. Patlama içeren olaylar için, patlama çukurlarının (boyut ve derinlik), Mayın/PAM/TEM veya bulunan diğer enkazın ayrıntılarını verin. Nerde bir kalemin ya bilinen ya da şüphelenilen olduğu hususunda açıklamalar yapın.

17. Bulunan tüm kalemler için fotoğraflar veya teknik detaylar veya patlama çukurlarının ve enkazların fotoğraflarını rapora Ek olarak koyun.

Bölüm 7– Yaralanmaların Ayrıntıları

18. Olay sonucunda yaralanan tüm personelle (mayın temizleyici olmayan çalışanlar dâhil) ilgili detayları verin. İsimleri, cinsiyeti, yaşı, mesleği ve yaralanma detaylarını ekleyin ve isimleri olay sırasında personelin yaptığı faaliyetlerle eşleştirin. Ne kadar küçük yaralanmış olursa olsun, yaralanan tüm personel eklenecektir. Ayrıca, tıbbi kayıtların ve yaralanma veri sayfalarının birer kopyasını Ek olarak rapora ekleyin. Yaralanma veri sayfasının bir örneği, bu Ek'in Lahika 3 kısmında verilmiştir. Olay olduktan hemen sonra yaralanmış personelin bulunduğu konumlar olay ayrıntılı saha planında gösterilmelidir.

Bölüm 8 – Teçhizat/Mal/Altyapı hasarı

19. Olay sonucunda hasar gören tüm teçhizat, mal veya altyapıya ilişkin ayrıntıları sağlayın:

a. Teçhizat için, içerecek sahibini, yapılış şekli, model, yaş, seri numaraları (eğer mümkünse) ve şu anki değeri (eğer biliyorsa), hasarın ayrıntıları, sahibi/kuruluş tarafından sigortasının detayı ve eğer mümkünse tamir/değişim maliyetinin değerlendirmesini (olayla ilgili Kişisel Koruyucu Teçhizatı (KKT) kapsama gerekleri için aşağıdaki madde 20'ye bakınız) içerecek şekilde ayrıntılı tanımlar ekleyin,

b. Mal ve altyapı için, sahipleri, uğradığı zarar, sahibi tarafından sigortası ve eğer biliniyorsa tamirinin veya tazminin maliyeti hakkında ayrıntılı bilgi verin.

20. Kişisel Koruyucu Teçhizat (KKT). Olayla ilgili olan KKT hakkında türüne/işlevine göre, yapısına göre, modeline veya diğer tanımlayıcı ayrıntılara göre olan her türlü ayrıntıyı verin. KKT'ye gelen her türlü hasarı tarif edin ve KKT'nin olaya karışan personelde yaralanmaları önlemede (daha ciddi yaralanmaları) etkililiği hakkında yorum yapın.

21. Hasar görmüş teçhizatın, malın veya altyapının fotoğraflarını ve destekleyici diğer kanıtların kopyalarını (sahiplik kâğıtları, tapu, sigorta ayrıntıları tamir kotaları vb.) rapora Ek olarak dâhil edin.

Bölüm 9– Tıbbi ve Acil Destek

22. Olay meydana gelmeden önce olay sahasında mevcut bulunan tıbbi ve acil destek hakkında detaylar (haberleşme ve tahliye ulaşımı) verin. Bu husus SUT içerisinde yer alabilir. Eğer olaya uygun düşüyorsa, mayın temizleme kazası müdahale planını uygulamalarının sıklığını ve en son yapılan uygulamanın tarihini ekleyin.

23. Kazazede tahliyesindeki anahtar faaliyetlerde zamanlamalar verin, örneğin olay yerinden kazazedelerin tahliyesi, ilk tıbbi tesise varış, ilk tıbbi tesisten ayrılış ve son tıbbi tesise varış.

24. Planlama ve hazırlık, tıbbi teçhizat ve gereçler, haberleşme, tahliye ulaşımı, tıbbi tedavi tesisleri ve dış destekler (diğer mayın faaliyet kuruluşlarından) açısından tıbbi ve acil desteğin etkililiği hususunda yorum yapın. Kusurlar tespit edildiğinde, ayrıntılarını verin ve geliştirmeler için önerilerde bulunun.

Bölüm 10 – Raporlama Usulleri

25. İlk olay raporlama usullerinin etkililiği hakkında yorum yapın.

Bölüm 11 – Diğer Alaka Konuları (Bkz. Not 7)

26. Bu örnekte işlenmemiş, olayla ilgili diğer konuları ekleyin.

Bölüm 12 – Tartışma, Sonuçlar ve Öneriler

27. Yapılan her türlü ek tartışma, sonuçlar ve önerileri ekleyin.

Soruşturma Memurunun:

Soruşturma Memurunun adı ve soyadı imzası

EKLER :

EK-A Mayın temizleme olay ilk raporunun kopyası

EK-B Görgü tanığı ifadeleri

EK-C Olay konumu ve detaylı arazi planları

EK-Ç Arazi fotoğrafları

EK-D Kayıtlar (Eğitim kayıtları, gözetleme raporları, keşif raporları, temizleme planları, görev ilerleme raporları ve diğer mayın temizleme kuruluş veya mayın temizleme çalışma sahası yönetim dokümantasyonu gerekmektedir.)

EK-E Konumlandırılan kalemlerin, patlama deliklerinin veya mayın/PAM enkazının fotoğrafları ve teknik detayları

EK-F Tıbbi kayıtlar veya yaralanma veri sayfaları

EK-G Hasar görmüş teçhizatın, malın veya altyapının fotoğrafları

EK-Ğ Teçhizat/mal mülkiyet belgelerinin (mülkiyet kağıtları, tapular, sigorta ayrıntıları vb.) kopyaları

EK-H Hasar tamiri kotası/tahminleri

EK-I Mayın Faaliyet Bilgi Yönetim Sistemi (MFBYS) Mayın Temizleme Kaza Raporu ve Zayıat Raporu (Bkz. Not 8)

Not 1: Mayın temizleme olayı ayrıntılı raporu, olay olduktan sonra olabildiğince mümkün olan en kısa sürede hazırlanacaktır. Rapor, ilgili mayın temizleme kuruluşunun uygun nitelikte ve deneyimdeki soruşturma memuru (SM) tarafından tamamlanacak ancak bu şahıs olaya doğrudan karışmış olmamalıdır.

Not 2: Bazı durumlarda mayın temizleme olayı ayrıntılı raporu, resmi olay soruşturmasının bir parçasını oluşturabilir. EK-C Lahika-1'e bakınız.

Not 3: MMFO, Milli Mayın Faaliyet Standartlarındaki ayrıntıları içeren mayın temizleme olayı ayrıntılı raporunun tamamlanması için mayın temizleme kuruluşlarına bir zaman kısıtlaması koymalıdır.

Not 4: Kazalar için (Bkz. madde 4.1.1 a ve e), kazanın olduğu sırada yapılan faaliyetlerin ayrıntılarını ekleyin.

Not 5: Temizlenmiş bir alanda bulunan mayın/PAM için, bunların nasıl tespit edildiğini, tiplerini, tam olarak yerlerini (GPS aracılığıyla), buldukları arazinin sınıflandırmasını ve arazideki önceki mayın temizleme (teknik keşif veya temizleme) bilinen tüm ayrıntıları ekleyiniz.

Not 6: Standartlardaki ve SUT'daki bir kusur veya teçhizat kusurları (bkz. madde 4.1.1.) için, kullanılan usuller veya teçhizatların ayrıntılarını veriniz, kusur nasıl bulundu/oldu ve eğer düzeltilmeseydi bu kusurun potansiyel sonuçlarının neler olduğu.

Not 7: Raporlanması gereken tüm olaylara bu örneğin tüm bölümleri uygulanabilir değildir.

Not 8: Uygun olan yerlerde MFBYS raporları mayın temizleme olaylarında özet raporlama olarak kullanılabilir, ancak bir MFBYS raporu, bir mayın temizleme olayı ayrıntılı raporu için uygun değildir.

EK-B Lahika- 3

Bir yaralanma veri sayfası örneği (Bkz. not 1)

Mayın temizleme kuruluşunun adı:

Konum (il, ilçe, köy, görev no):

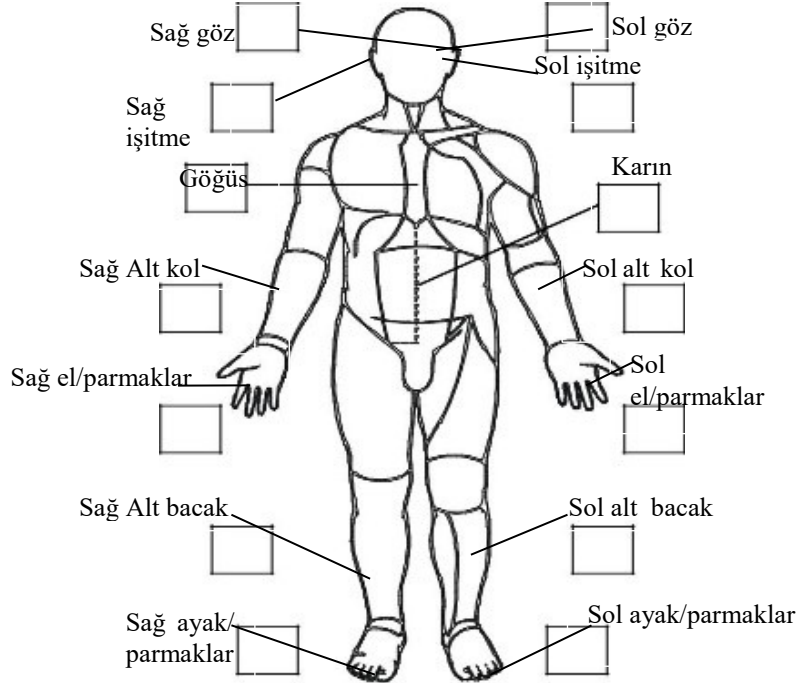
Kazazede adı veya CIN:

Yaralanma(lar)nın sebebini açıklayınız: (Bkz. not 2)

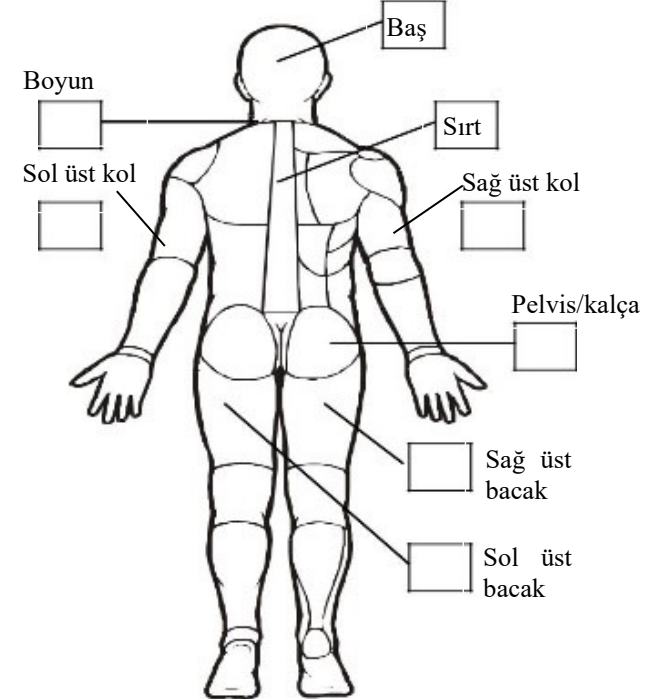
Kuruluş alt ünitesi, saha ofisi/proje numarası, tim adı/numarası:

Kazanın tarihi ve zamanı:

Cinsiyet ve yaş:

Kod	Açıklama
A	Sıyrıklar
AM	Amputasyon
TAM	Travmatik Amputasyon
B	Yanık/reng değişikliği
D	Çıkık
F	Çatlak
FR	Parça
H	Kanama
IH	İç Kanama
L	Lazerasyonlar
LO	Fonksiyon Kaybı

Not 1: Formu doldurma talimatı: Fark edilir bir yaralanmanın olmadığı vücut kısımlarını işaret eden kutucuğa 'X' işareti koyun. Yaralanan kısımlar için kutudaki ilgili kod (lar)u yerleştirin. Kodlar açıklamada gösterilmiştir. Uzman tıbbi tavsiye almadan tüm yaralanmaları belirtmek mümkün olmayabilir.

Not 2: Yaralanmaların sebebi tek bir ifade ile sınırlı tutulmalıdır, örneğin, PMN mayınına bastı POMZ mayını kaynaklı parçalanma, veya elektrikli testere ile bacağını kesti gibi.

EK-C Mayın temizleme olayı soruşturulması SUT örneği

Başlık: Mayın temizleme olaylarının soruşturulması		Nr: MMFS 10.60	Tarih:	
Niyet: Mayın temizlemede güvenliği ve kaliteyi, mayın temizleme olayını çevreleyen koşullar hakkında bilgi toplama, analiz ve yayma yoluyla arttırmak.	İşlem kullanıcısı:	Opereasyon Yöneticisi		
	İşlem sahibi:	Operasyon Başkanı		
İşlem Tarifli	Sorumluluk			
	Mayın temizleme kuruluşu	MMFO/MFM	SK/SM	
Mayın temizleme olayı Mayın temizleme kuruluşunun acil durum müdahale planı SUT'unu ve olay sahası koruma SUT'unu uygula. Mayın temizleme olayı ilk raporunu teslim et (iki parça). Mayın temizleme olayı ilk raporuna bir örnek için EK-B'nin Lahika 1'ine bakınız.				
Gereken soruşturma seviyesini belirle Resmi bir soruşturmada uygun seviye seçme hususunda rehberlik için EK-C'nin Lahika 1'ine bakınız.				
Soruşturma Kurulu (SK) veya bağımsız soruşturma mı gerekmektedir?				
Mayın temizleme olayı ayrıntılı olay raporu. Aşağıdaki not 1'e bakınız. Mayın temizleme kuruluşu, mayın temizleme olayı ayrıntılı raporunu tamamlar. Mayın temizleme olayı ayrıntılı bir rapor örneği için EK-B'nin Lahika 2'sine bakınız.				
Resmi soruşturma için görev tanımı (GT) tasarla Mayın temizleme olayı ayrıntılı raporunun bir kopyasını da ekle. Resmi bir soruşturmada GT örneği için EK-C'nin Lahika 2'sine bakınız.				
SK veya bağımsız SM tayin et Resmi soruşturma için SK/SM'ye GT'yi temin et ve kopyalarını da ilgili kuruluşlara sağla. SK/SM'ye ihtiyaç duyduğu yönetsel desteği sağla, örn. Ulaşım, konaklama ve yemek.				
SK/SM soruşturmayı üstlensin GT'ye uygun olarak, olaya karşın kuruluşların ve mayın temizleme çalışanlarının desteği ve yardımı ile.				
Resmi soruşturma ve rapor zamanında tamamlandı mı?				
Ara raporu teslim et O güne kadarki ilerlemede güncelleme ver, gecikme sebebini ve tahmin edilen tamamlama tarihini bildir.				
Final raporunu teslim et Raporun doğru, açık, özlü ve tam olduğundan emin olarak.				
Raporu analiz et ve bulguları yayınla UNMAS ve mayın temizleme kuruluşlarına bilgi gönder.				
Raporu veri tabanında belgele Eğilimleri analiz et. Eğilimler üzerine bilgiyi yay. Bir sonraki teknik çalışma grubunun ajandasına olayı ekle.				
Not: Gereken resmi soruşturma seviyesine bakınaksızın, mayın temizleme olayı ayrıntılı raporunu hazırlamak tüm mayın temizleme kuruluşları için zorunlu olmalıdır. MMFO/MFM, gereken tek şeyin resmi iç soruşturma olduğuna karar verirse, mayın temizleme olayı ayrıntılı raporunu resmi soruşturma olur.	Dokümanlar		(Çoklu)	
	Süreç		Karar	
	Çoklu sorumluluk bağlayıcı		Bağlayıcı	

EK-C Lahika-1
Resmi bir soruşturmanın seviyesini seçme kılavuzu

	Resmi Soruşturma Türü		
	Soruşturma Kurulu (SK)	Bağımsız Soruşturma	İç Soruşturma
1. Şuna sebep olan bir mayın temizleme kazası:			
a. Bir mayın temizleme çalışanın küçük yaralanmasına			
b. Bir mayın temizleme çalışanın ciddi yaralanmasına			
c. Bir mayın temizleme çalışanın ölümüne			
ç. Mayın temizleme çalışanı olmayan herhangi bir kimsenin yaralanmasına			
d. Mayın temizleyici olmayan birisinin ölümüne			
2. Şöyle olan bir mayın temizleme kazası:			
a. Mayın temizleme kuruluşunun teçhizatlarına 5,000.00 ABD dolarından daha az hasara sebep olan			
b. Mayın temizleme kuruluşunun teçhizatlarına 5,001.00 ile 50,000.00 ABD doları arasında hasara sebep olan			
c. Mayın temizleme teçhizatlarına 50,000.00 ABD doları değerden daha fazla hasara sebep olan			
ç. Halkın bir üyesinin büyük bir tazminat hakkı iddia etmesine yol açabilecek kadar hasara sebep olan			
d. Önemli hasara sebep olmuş büyük bir olayı içeren			
3. Şöyle olan bir mayın temizleme kazası:			
a. Önceden temizlenmiş, temizlendi olarak işaretlenmiş bir alanda Mayın/ HKP unsurunun bulunmasını içeren			
b. Teçhizatların kusuru dahil, onaylanmış standartların veya usullerin uygulanmasından dolayı yerel toplumun, mayın temizleme çalışanların ve ziyaretçilerin kabul edilemez risk ile karşı karşıya kaldığı			
c. Bir mayının, HKP'nin veya patlayıcının mayın temizleme çalışma			

sahasında planlanmamış patlamasını içeren			
ç. Medyanın veya basının ilgisini çekebilecek olan			
4. Mayın/HKP'ye veya patlayıcıya bağlı olmayan bir kaza:			
Bir çalışma sahasında kazazedenin bir uzman tıbbi merkezine tedavi için acil tahliyesini gerektiren			

Not 1: Soruşturma Kurulları (SK), mayın faaliyet programı içerisinde üst düzey veya teknik yönetimin en az üç uygun nitelikte ve deneyimli üyesini ihtiva etmelidir. Asıl üye MMFO'dan bir üye üçüncü şahıs bir mayın temizleme kuruluşundan (örneğin MFM veya eğitim veya denetleme kuruluşu vb.) ve bir üye de olaya karışan kuruluştan olmalı, ancak bu kişi olaya doğrudan karışmış birisi olmamalıdır.

Not 2: Bağımsız soruşturma, MMFO/MFM tarafından tayin edilen uygun nitelikteki ve deneyimdeki bir Bağımsız Soruşturma Memuru (SM) tarafından yapılacaktır.

Not 3: İç soruşturma, uygun nitelikte ve deneyimde olan, ilgili mayın temizleme kuruluşunun bir üyesi tarafından yapılacaktır, ancak bu kişi olaya doğrudan karışmış birisi olmayacaktır.

EK- C Lahika-2 **Resmi Bir Soruşturma İçin Örnek Görev Tanımı**

MMFO/MFM adı:

Adres:

Konum:

Dosya referansı (olay seri numarası):

Tarih:

Alıcı(lar)nın adı:

Adresi:

Konumu:

Resmi Bir Soruşturma Yapacak Personelin Atanması

Referans:

A. Program adı: Milli Mayın Faaliyet Standartları

B. Mayın temizleme olayı ayrıntılı raporu (Kopyası eklenmiştir.)

1. [Kuruluş(lar)ın ad(lar)ı], [tarih-saat]'te [yer]'de vuku bulan, [kuruluş adı]'na mensup kişilerin yer aldığı, mayın temizleme olayının oluştuğu koşulları soruşturmak üzere MMFO/MFM tarafından atandınız.

2. Söz konusu olay (olayın ne olduğuna ilişkin kısa bilgi notu: Örneğin, “elle temizlik yapan bir temizleyicinin mayını patlatması”, veya “daha önce temizlenmiş bir alanda mayın bulunması” gibi).

3. Sizin resmi soruşturma ve raporunuz özellikle şunları kapsayacaktır:

- a. Olay sırasında yapılan görev(ler)in ayrıntıları,
- b. Olayın olduğu yer ve zaman,
- c. Olaya sebep olan olayların tarifini, ilgili personeli, teçhizatı ve usulleri içeren, olayın nasıl olduğu,
- ç. Olaydan kaynaklanan personel yaralanmalarının veya teçhizat, mal veya alt yapı hasarının sebebi, doğası ve boyutu,
- d. Olayın neden olduğu ve önlenip önlenemeyeceği,
- e. Bu türdeki gelecek olayların olmasını engelleyecek her türlü düzeltici faaliyet,
- f. SK/SM'nun olayla ilgili gördüğü diğer meselelerdir.

4. Olayın soruşturulmasında aşağıdaki etkenler dikkate alınacaktır:

a. Uygun olduğu durumlarda denetim ve idari personelin de dâhil olduğu, olaya karışan personelin eğitim ve deneyim seviyesi. Bu ayrıca, time verilen en son hatırlatma eğitiminde, olaya karışan tim elemanlarının o hatırlatma eğitimine katıldığı durumlarda, işlenen konuları ve tarihini kapsamalıdır,

b. Çalışma başlangıç ve bitiş sürelerini ve dinlenme periyodu rutinlerini içerecek, olayın öncesinde ve olay sırasında uygulanan çalışma rutinleri. Sahada çalışan personel arasında bir devir olup olmadığını ve bu devirlerde uyulan, her türlü bilgilendirmeyi içerecek usuller olup olmadığını soruşturun,

c. Olaya karışan personel için son bırakma periyodu tarihleri veya izin günleri,

ç. Olaya karışan timin son gözetlemenin tarihi ve sonuçları (iç ve dış),

d. Olay sırasında yapılan faaliyetlerde olaya karışan personel tarafından takip edilen usuller,

e. Olaya karışan personel tarafından kullanılması veya giyilmesi gereken güvenlik teçhizatları veya koruyucu kıyafetler ve teçhizatın veya kıyafetlerin kullanılıp kullanılmadığı ya da giyilip giyilmediği, eğer kullanılmış veya giyilmiş ise, bunun doğru yapılıp yapılmadığı (Ayrıca, güvenlik teçhizat veya kıyafetlerinin, personelin yaralanmalarını azaltır mıydı ya da katkıda bulunmuş olabilir mi diye düşünün.),

f. Kazaya karışan time için mevcut olan tıbbi ve acil destek ve bu desteğin olay koşullarına uygun olup olmadığı (Eğer tıbbi destek uygun değilse, bunun olayın kazazedeleri üzerindeki muhtemel olabilecek etkileri üzerine düşünün.),

g. Olayın aşağıdakilerden herhangi birine katkı sağlayıp sağlamadığı veya onlardan dolayı olup olmadığı,

a. Komuta ve kontrolde bir zayıflık,

b. İlgili personel tarafından ihmal, dikkatsizlik veya suiistimali,

c. Personele, şefler veya yönetim elemanları tarafından uygun olmayan veya tehlikeli olan emirler verilmesi,

ç. Emirlerle, talimata veya usullere itaatsizlik,

d. Alkol, uyuşturucu veya reçeteli ilaç kullanımı,

e. Standartlarda veya SUT'daki kusurlar,

f. Teçhizatın yanlış kullanımı,

g. İlgili personelin eğitiminde herhangi bir eksiklik,

ğ. Olaya karışan personelde yaralanma veya hastalık,

h. Patlayıcılar dahil olmak üzere teçhizatların veya materyallerin arızası,

ı. Hakim hava durumu,

i. Sahada olan personele temel desteğin verilmesinde herhangi bir kusur (örneğin temel sağlık hizmeti, barınak, yiyecek ve su.),

5. Rapor, soruşturmanın sonuçlarını özetleyecek, olaya katkıda bulunan etkenler olarak sonuçlar çıkaracak ve gelecekte bu tabiattaki olayların olmasına engel olmak için gereken her türlü önerileri verecektir.

6. Aşağıdaki belgeler rapora eklenmelidir:

- a. Resmi bir soruşturma yapması için personel tayin eden belgenin bir kopyası,
- b. Olaya karışan kuruluştan mayın temizleme olayı ayrıntılı raporunun bir kopyası,
- c. Görgü tanığı ifadeleri,
- ç. Uygun yerlerde eskizler, diyagramlar, konum ve saha planları,
- d. Olayın önemli açılarını vurgulayan fotoğraflar, örneğin saha koşulları, ilgili Mayın/HKP ve patlayıcılar, patlama çukurları ve patlama enkazı, personelin yaralanmaları ve teçhizat, mal veya altyapı hasarları,
- e. Keşif raporlarını, temizleme planlarını, mayın temizleme çalışma sahası planlarını içerebilen görev dokümantasyonu veya mayın temizleme çalışma sahası dokümantasyonu,
- f. Standartlar ve SUT'tan gereken yerlerde alıntılar,
- g. Tıbbi kayıtlar veya adli tıp raporları,
- ğ. Soruşturma sırasında elde edilen tüm belgeli kanıt.

7. Soruşturma raporu, (zaman ve tarih) tarihinden önce teslim edilecektir. Tamamlanmış raporun belirtilen teslim tarihinde teslim edilmemesi durumunda, ana hatlarıyla soruşturmanın ilerleme miktarını anlatan ve gecikmenin sebebini açıklayan bir ara rapor o tarihte teslim edilecektir ve soruşturma raporu tamamlanana kadar her ( ) günde bir ara rapor verilecektir.

Tayin eden otoritenin imzası

Tayin eden otoritenin adı

Değişiklik kaydı MMFS değişiklik yönetimi

MMFS serisi standartlar, üç yılda bir resmi olarak gözden geçirilmektedir. Ancak bu kural, operasyonel güvenlik ve verimlilik nedenleriyle veya editoryal amaçlarla, üç yıllık dönem içinde değişiklik yapılmasını önlemez.

Bu MMFS dokümanına değişiklikle yapıldıkça, her değişiklik numaralandırılır, tarihi ve ayrıntılarıyla aşağıdaki çizelgeye kaydedilir. Değişiklik ayrıca, “değişiklik no. 1’i içerir” vs. tabirinin baskı tarihinin altına dâhil edilmek suretiyle MMFS’nin kapak sayfasında da gösterilir.

Her MMFS’nin resmi gözden geçirmesi tamamlandığında yeni baskı yayımlanabilir. Yeni baskının tarihine kadar yapılan değişiklikler ise, yeni baskıya dâhil edilir ve değişiklik çizelgesi silinir. Değişikliklerin kaydı yeniden başlatılır ve yeni bir gözden geçirmeye kadar sürdürülür.

En son değiştirilmiş olan MMFS, <http://mafam.msb.gov.tr> adresine yüklenmiş olan versiyondur.

No	Tarih	Değişiklik Ayrıntıları
1	06.05.2022	İçerik düzenlemesi yapıldı.